

**CONCURSUL NAȚIONAL DE OCUPARE A POSTURILOR DIDACTICE/CATEDRELOR
VACANTE/REZERVATE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
iulie 2022**

**Probă scrisă
LIMBA ȘI LITERATURA TURCĂ MATERNĂ**

Model

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de patru ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Falaka

Fakat Köse Vezir öyle değildi, bilgiliydi. Bilgindi. "Dünya ve evrenin ne olduğunu sezmişti. Daima yokluk uçurumuna giden parlak gelecek yolunda gerçeği unutmaz, gururlanmaz, para, servet, ihtişam, saltanat gibi şeylere de tenezül bile etmezdi. Orta halli bir molla gibi yaşar, sandıklarla altın toplayıp, gelip geçici dünya evini kalıcı sanan, hırslı cahillerin budalalıklarına şaşardı. Padişah, böyle Haktan başka hiçbir kuvvete baş eğmeyen- bir adama mühürü nasıl kabul ettirecekti? işte ölümün onca hiç önemi yoktu. Yine kalın kaşlarını çatı:

— Ölümünden daha beter bir ceza... diye söylendi. En korkunç işkenceler, dehşetleri oranında ölüme daha yakındı.

Padişah, saatlerce tahtında düşündü, taşındı. Saatlerce yalnız kaldı. Kılıçla değil, asıl aklın kuvvetiyle üstün geldiğini bilirdi. Fakat aklına, ölümden korkmayan bir adama baş eğdirecek bir yol gelmiyordu. Düşünürken hayal etmeğe başladı. Daldı gitti. Derin uykularda görülen ilgisiz rüyalar gibi şehzadeliliği, lalası gözünün önüne geldi. Otuz yıl evvel ölen lalası, hatırında kalan o ak sakallı adama hiç benzemiyordu. Saray kendi sarayı değildi. Ders aldığı rahle beyaz gül ağacından mıydı? Lalası olduğunu bildiği halde sesini, yüzünü tanıyamadığı bu belirsiz hayal sözsüz bir lisanla:

— Nâdanla sohbet etmek akıllıya cehenem ateşinden beterdur!... diyordu.

Bu söz bir şiirdi!... Padişah veznini ararken daldığı derin hayallerden uyandı. Başında bir ağırlık vardı.

Hareme gidip yatmak için kalktı. Evet, madem ki nâdanla sohbet etmek cehennem ateşinden beterdur. Bu ateşte Köse Vezir'i yakmalı, fakat öldürmemeliydi. Koltuğuna giren uşaklarına:

— Çabuk bir nâdan buldurulsun. Onun yanına kapatılsın, dedi.

Bostancılar, görevliler, bir hafta kadar bütün şehri, civar köyleri, kasabaları, dağları, kırları dolaştılar. Nihayet Karamürsel mer'alarında, gayet cahil, gayet akılsız, gayet aksi, hâsılı gayet nâdan bir çoban buldular. Bu, otuz beş, kırk yaşlarında, çok kuvvetli, hissiz, hayvan gibi, bir adamdı. Köyünde kendisine "Eşek Hasan" diyorlardı. Nâdan olduğu kadar inatçıydı da... Terbiye, hürmet, namaz, niyaz, ne olduğunu bilmez; "Allah'ın kim?" dendiği zaman: "Ne bileyim ben ülen..." diye sırtırdı.

Koyunlarının yanından ayrılmamak için görevlilere karşı koymuş, taşla, sopayla birkaçını yaralamıştı. Saraya elleri bağlı getirdiler. Karar gününü teşbih çekerek bekleyen Köse Vezir'in yanına koydular. Eşek Hasan, uğradığı haksızlığa karşı üç gün uludu. İşitilmedik küfürler etti. Sonra sustu. Pembe ipek divanların üstüne çarıklarıyla çıktı. Kuşağının arasından çıkardığı kavalı çalmaya başladı. Yalnız başına ölümü bekleyen Köse Vezir'in huzuru, sessizliği bozuldu. Ama yanına konan bu garip suçluyla bir çift söz olsun etmedi, Yüzünü pencereden tarafa çeviriyor, oda-ya yemek içmek getiren hademelere bile gözünü kaçırmıyordu. On gün, yirmi gün geçti. Kapının deliğinden içerisini gözetliyorlardı.

Ömer Seyfettin

1. Metnului anafikir ve yedek fikirlerini meydana getiriniz. **2 puan**
2. Verilen metin hangi edebî türüne aittir? Açıklayınız. **2 puan**
3. Döneme bağlı kullanılan kelimeler özel bir edebî atmosfer yaratır. Özellikleri belirtiniz. **2 puan**
4. Metne dayalı hikâyenin iki özelliğini belirtiniz. **2 puan**
5. Metne dayalı Türk edebiyatında hikâyenin öneminden bahsediniz. **2 puan**
6. Verdiğiniz cevaplara bağlı, dönem - yazı ilişkiden bahsederek, 900-1500 kelimelik bir kompozisyon yazınız. Kompozisyon içerisinde, geleneksel motif, fikir, üslup, delil, ve yazı tekniklerini meydana getiriniz. **20 puan**

Not! Doğru verdiğiniz cevaplara **ikişer puan** verilir. Kompozisyon düzenlemesine **10 puan** verilir (geleneksel motif, fikir, üslup, delil ve yazı teknikleri doğru sıralanmasına). Kompozisyon yazmasına **10 puan** verilir (plân ve mantıkça fikir düzenine, mantıklı analiz ve delil getirmesine, edebî dil kullanmasına, doğru noktalanaşına, kelime sayısı şartlarına uymasına).

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Klasik Edebiyatın Aykırı Nitelikleri

Bu edebiyatın temel konusu, ne başka canlı varlıklar, ne eşyadır, yalnız insandır; çünkü insan belli bir düşünce olgunluğuna eriştiği zaman ancak insanla ilgilenir. Fakat insan bile, dış görünüşü, yani giyiniş ve vücudu bakımından değil, ruhu bakımından edebiyatın incelenmesine değer bir konudur...

Fakat klasik yazarları, insanın ruhsal varlığını gözlemeğe yönelten şey, onu iyi bilmek ya da iyi tasvir etmek zevki değildir; klasik devrinde ne bilimsel çözümleme, ne " sanat için sanat" kuramı egemen oluyor; yazar adını taşımağa değer her yazar, ahlakî bir amaç izler; hattâ, tiyatro yazarı ya da romancı, insanı, seyirci ya da okuyucularına kendilerini düzeltebilmeleri için ne olduklarını öğretmek ereğiyle inceliyor...

Edebiyatın konusunu bırakarak, başvurduğu kaynaklara, kullandığı yöntemlere, yöneldiği sanata geçerek görürüz ki klasik devir her şeyden önce doğayı, yani gözlemin bize eriştiği gerçeği izlemek iddiasında bulunuyor; bu edebiyat, açıkça realisttir.

Cevdet Kudret

1. Metne göre klasik edebiyatın temel konusu hangisidir? **3 puan**
2. " Ruhu bakımından edebiyatın incelenmesine değer bir konudur..." sözü ile asıl anlatılmak istenen nedir? **3 puan**
3. " Klasik devrinde ne bilimsel çözümleme, ne " sanat için sanat" kuramı egemen oluyor" cümlesini 30- 50 kelimelik bir yazıda açıklayınız. **3 puan**
4. Klasik edebiyatın aykırı niteliklerini geliştirerek özelsel görüşünüzü belirleyiniz. **3 puan**
5. "Yani gözlemin bize eriştiği gerçeği izlemek iddiasında bulunuyor..." sözünü açıklayınız. **3 puan**
6. "Metinde kullanılan nokta virgül üst üste işaretinin görevini açıklayınız. **3 puan**
7. "Ad, kaynak ve gerçek" sözcüklerini deyim olarak birer cümlede kullanınız. **3 puan**
8. " Gözlemeğe" sözcüğündeki ses olaylarını açıklayınız. **3 puan**
9. " Olgunluğuna" kelimesini yapısı bakımından inceleyiniz. **3 puan**
10. "Canlı, varlık ve zevk" sözcüklerinin karşıt anlamlılılarıyla cümle kurunuz. **3 puan**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

2. Producerea de mesaje orale în diverse situații de comunicare

2.2. Selectarea unităților lexicale adecvate situațiilor de comunicare

- exerciții de utilizare în contexte diferite a unităților lexicale
- identificarea sensului unităților lexicale prin raportarea la context
- exerciții de identificare a elementelor de lexic adecvate situațiilor de comunicare

Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura maternă turcă, clasele a V-a – a VIII-a aprobată prin ordin al ministrului nr. 3393/28.02.2017

Eğitim-öğretim sürecinde eğitim ve öğretimin özelliklerini meydana getiren yukarıdaki tabloda geçen kazandırılacak becerilere göre şu hususlara dikkat edilecektir:

1. Eğitim-öğretim yöntemlerinden ikisini kullanarak öğrencilere beceri kazandırmadaki rolünü açıklayınız. **12 puan**
2. Öğretici (didaktik) etkinliklerin düzenlenmesinde iki şekilde yararlanarak, bunların etkinliklerin organizasyonundaki gerekliliğini belirtiniz. **8 puan**
3. Öğretici (didaktik) etkinliklerin düzenlenmesinde eğitim materyallerinin etkisini iki farklı örnekle açıklayınız. **8 puan**
4. Eğitim-öğretim sürecinde eğitim ortamının önemini belirtiniz. **2 puan**